

Tredje roten, tomt 35

Kvarteret Stadsmäklaren

Femte roten 1637–57v

Kyrkogatan 11

Första roten 1657h–70

Hörnfastigheten eller nordvästra delen

Nordvästra delen av 3.35

Anders Arfvedsson (omtalad som Anders i Ängegården i dåvarande femte roten åren 1637–54, i mantalslängden intill Olof lädertogare)

Han var *stadstimmerman* 1639.

Arvingarna sålde gården belägen på Domkyrkogatan under Ekeskogen näst intill Olof Rasmusson för 100 rdr till

Per Svensson bryggare

(uppbud 24.1.1676) Som bryggare omtalas Per Svensson enligt Dymling (s 16) 1675. Han var svärson till tullinspektör Jonas Månsson Ekeboms änka. Han var ägare 1681.

Anders Olsson järndragare

hade övertagit denna gård 1696: änkan ägde den 1714–15. Var kanske den järndragare, som begravdes 17.9.1712 (änkan begr. 3.11.1714).

Gården ärvdes av *arkliemästaren vid amiralitetet Petter Sundbergs* hustru och såldes av makarna Sundberg för 600 d smt och 20 d smt i diskretion den 11.6.1716 till

Tore Toresson besökare

(död före 1723). Ägde 1715 (7.7, Köpm., som sonen skräddaregesällen Olof Toresson sålde 21.7.1730). *Tore Toresson besökare* uppbjöd den 26.6.1717 gården (3.35 v) ”på hörnet av Magasinsgatan och Kyrkogatan mellan sjötullsvisitören Anders Andersson i söder och Olof däledragare i öster.” Fasta erhöles den 2.9. s.å. Tomten var från hörnet vid Kyrkogatan 56 fot lång och vid Magasinsgatan 24½ fot bred. Tore Toressons änka *Elin Olofsdotter* hade den 21.19.1710 avvitttrat efter sin förre man sal *Jon Larsson* för att gifta om sig med Tore Toresson (Berg II:7–8, 27).

Enligt bouppteckning den 10.3.1730 efterlämnade Elin Olofsdotter en gård på Magasinsgatan som

borgaren Lorentz Björkholtz

dels övertog som sin hustru *Magdalena Jonsdotter* arv, dels betalade med 176 d 24 öre smt till utfyllnad av sin hustrus broders modernearv. Han fick burskap 28.2.1724 och var då bosatt 7.78. Björkholtz sålde för 800 d smt plus en diskretion av 20 d smt den 26.1.1731 hus och gård i hörnet av Kyrkogatan till

gipsmakaren och murmästaren Johan Samuel Rancke

Gårdens historia sammanfaller sedan med den för tomtens sydöstra del.

Östra delen av 3.35

Här tillkommer före 1696, då tomtöreslängderna börjar, en tredjedels tomt ägd av

Smeden Anders Falck

(burskap 18.8.1695, begr. 4.3.1704) och sedan av hans änka *Kerstin Svensdotter*. Repslagaremästare Anders Volcker uppbjöd den 5.5.1704 gården för skuld. När Kerstin den 13.9.1707 tvingades att för 187 rdr sälja den till

Smedmästare Per Börgesson

och hans hustru *Britta Rachelsdotter* sades den ligga mellan Anders järndragare i väster och Måns lädertogares änka i öster. I köpevillkoren ingick, att Kerstin så länge hon levde som änka skulle få behålla en nattstuga till gatan och en liten vind. (Per Börgesson smed hade 1696–1705 bott på den Cederflyktska stamgården 8.47.)

Enligt köpebrev den 27.2.1713 såldes gården till

Olof Larsson däledragare

och hans hustru *Catharina Svensdotter* för 250 d smt plus en diskretion av 20 d smt till Britta Rachelsdotter. Smeden Anders Falcks änka Kerstin Svensdotter och hennes styvdotter fick stanna kvar i nattstugan förutsatt de höll sig stilla och att den inkvartering, som pålades gården inrymdes hos Kerstin. Olof Larsson däledragare hade här 1717 *krogen Abborren*.

Den 3.3.1716 uppdrog ägaren av södra delen av 3.35 visitören vid Stora Sjtullen Anders Andersson till Olof Larsson däledragare för 310 d smt courant en tredjedel av den tomt, som tidigare varit sammanlagd med den framtomt, som Olof Larsson bebodde. I köpet ingick brygghus och bryggredskap. Vattnet från den sålda tomtdelen skulle med rännor ledas till Kyrkogatan eller framtomten.

Avsk sergeanten Erik Wallman

övertog tomten före 1730

och

däledragaren Peter Ljunggren före 1737

Matthias Grahl,

(se nedan södra delen) hade 1760 blivit ägare även av denna gård, varefter de östra och södra delarna har gemensam historia.

Södra delen av 3.35

En Rasmus Helgesson i Hagen (ev. 9.24 som uppbjöds 12.3.1646) som 1648–55 bodde i dåvarande femte roten (troligen här) kan vara far till den

Olof Rasmusson skeppstimmerman,

vars änka "Christin Rasmussons" omtalas i 1663 års kontributionslängd och som ägde gården 1681.

Anders Andersson Berg, visitör vid Stora Sjtullen

köpte av rådman Sven Areel å sterbhusets vägnar (uppbud först 23.9.1707) för 165 d smt i febr. 1693 framlidne Oluf Rasmussons och hans hustru *Kerstin Svensdotters* hus mellan visitören Hans Olufsson i söder och järndragare Anders Olufsson i norr (fasta 23.10.1709). Anders Andersson Berg var inte avliden, då *skepparen under amiralitetsstaten Anders Andersson Surte* uppbjöd denna gård den 2.3.1719, då grannen i norr sägs vara borgaren Toresson. Anders Andersson i Surte hade köpt gården för 800 d smt och 30 d diskretion den 25.2.1719. Den föregående ägaren visitören Anders Andersson Bergs svärson *skomakaren Nils Ek* (burskap 12.2.1702) nadrade (klandrade) köpet med bordsrätt (vilket tyder på att Anders Andersson Berg var gift med *Elsa Svart*, mor till Nils Bergs avlidna första hustru *Christina Wrangö*, begravd 9.5.1713, dotter till skepparen Joh Olufsson Wrangö (bosatt s ½ 8.33 fr. 1686, död omkr 1710, bou först 4.7.1717). På Elsa Svarts omgifte tyder också att Anders Andersson Berg fick ett nytt stolrum efter skepparen Jon Olufsson den 9.10.1713 (hans första hade av någon anledning övertagits av skomakaren Nils Ek den 8.3.1712).

Utom änkan Elsa Andersdotter Svart nämns som arvtagare efter skepparen Jon Olufsson Wrangö tre döttrar eller deras efterlevande: skomakare Nils Eks hustru Christina (bouppteckning 1713), Anna Catharina, död före 1736, gift med handl. Jöns Muhr, död 19.3.1758, i hans första gifte samt Maria Margareta, död före 1742 och gift med handlanden Hans Forsström. I tomtöreslängderna kallas 3.35s Nils Eks andra gård (uppbud 1.6.1719) – han hade före 1710 övertagit 2.131 av Jacob Feigel, vilken gård hans svärmor Elsa Svart begärde att få disponera 1721.

Den 29.4.1721 anhöll Nils Ek om auktion på hans gård på Magasinsgatan men efter Nils Eks död (begr. 30.11.1722) värderades både den gården på Magasinsgatan (åbo *skräddaren Erik Ahlberg*, se 2.21) och hans obebyggda tomt på Kungsgatan.

Den 13.5.1724 berättade Nils Eks änka, att när hon kom i huset till sin avlidne man skall där ha varit 1 157 d smt skuld och sedan Eks gård brann köpte hon en ny gård, vartill hon lånade 200 d smt av sin styvfader *Oswald Maas*. Sedan kom fru Elsa Svart och förmenade, att ej allt var uppfört på inventarium, varför Nils Eks änka uppmanades upprätta nytt inventarium som hon kunde bekräfta med sin ed.

1730 ägdes gården av *kantor Bonn* och 1733–45 av *murmästare S Rancke*.

Guldsmeden Matthias Grahl

(född 1705, död barnlös 1776) och hans hustru *Anna Dorothea Wirgman* var innehavare 1750. Grahl fick burskap 28.4.1741, blev ålderman för guldsmedsämberet, riksdagsman för Göteborg och föreståndare för stadens fattighus. Före bouppteckningen såldes hans hus med 2½ tomt i hörnet av Kyrko- och Magasinsgatorna till

guldsmedsmästare Hans Christian Alsing

(burskap 1775, död 4.9.1781) och hans hustru *Christina Helena Westman*. Köpeskillingen 5 000 d smt lånades av Nicolaus Sahlgren och August, Claes och Patrik Alströmer. Den 9.2.1783 gifte Christina Helena Westman om sig med

guldsmedsmästare Johan Malmstedt

(född 6.10.1759, död 7.6.1831) Han fick burskap 11.7.1783 och var ålderman 1810–22. Vid bouppteckningen efter Christina Helena Westman den 1.5.1802 ägde han hus och tomt 3.35 i hörnet av Kyrko- och Magasinsgatorna, värd 2 800 rdr rgs. Han gifte om sig med *Brita Maria Liedberg*.